

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 19:08
צאת השבת 20:24
ר"ת 21:11

שיר ליום השבת

"זה ארבעים שנה... לא חסרת דבר" אומרת התורה בפרשה.

מאחר שלא חסרו ישראל במדבר דבר - נשאל פעם הרב גלינסקי זצ"ל - איך הם קיימו מצוות צדקה?

וענה: הלא אמרו, שישראל טעמו במן את כל הטעמים שבכולם. אם חשבת לטעום קרקר היה טעם קרקר, קרקר עם שומשום, היה קרקר עם שומשום. חשבת לטעום עליה דג מלוח, אח, בבת אחת שוודרה הסעודה עשרת מונים!

והנה, היו בעם ישראל כאלו שכל השגתם והנה, היו בעם ישראל כאלו שכל השגתם, היתה בלחם. באו וסיפרו להם שאפשר, באותו מן, לחשוב על קרקר, בשומשום, עם דג מלוח. איזה חסד זה!

אבל מה, כל זה לא מתקרב בכלל לקרקר עם שומשום ודג מלוח, ועליו טבעות בצל! זה עולם אחר. אח, אני כבר רואה שאתם מבינים ענין... עם זאת, אין מה להשוות!...

ולמה אני אומר זאת?

ישנם יהודים רבים, שומרי תורה ומצוות, אבל "יהודים פושרים", שלא לומר: קרירים. ולמה? הרי כמונו כמוהם; אנו מתפללים והם מתפללים, אנו שומרים שבת והם שומרים שבת. אכן, אבל המצוות כשלעצמן הן כמו המן: כולם אוכלים בשווה, תלוי מה טועמים.

וזה תלוי, במה שמכוונים!

כמה מאירה יכולה להיות התפילה, וכמה יבשה, חלילה.

כמה מתוקה יכולה להיות התורה הקדושה, וכמה להיפך, חלילה. זכה, נעשית לו סם חיים, ויש מי שלא זכה, חלילה.

כמה גדולה זכותם של המאירים עיניים, של המלמדים דעת, של המעניקים טעם לאחיהם בתורה ובמצוות, וגם זו מצוות צדקה תיקרא!

(נמתק האור)

מאורה של הפרשה

"ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים"

'אמר להם משה: זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם' (רש"י)
באר נפלא 'בעל ההפלאה': פעמיים - בחטא העגל ובחטא המרגלים - רצה הקב"ה לכלות את ישראל, ואז הבטיח למשה "ואעשה אותך לגוי גדול".

וכיון שאמרו חז"ל 'מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי חמש מאות', הרי שעל כל פעם שהבטיח ד' למשה שיעשהו לגוי גדול, צריך להרבותו פי חמש מאות, ועל שתי הבטחות - פי אלף.

זהו שאמר כאן משה רבנו: "יוסף עליכם ככם אלף פעמים" - זו משלי, כלומר ברכה זו, להוסיף עליכם אלף פעמים, מגיעה לי בעד שתי ההבטחות!

ושאל ה'לקוטי נפתלי':

מה ראה משה רבנו לברך את עם ישראל, שד' יוסף עליהם דווקא אלף פעמים? למה לא פחות או יותר?

ותירץ על פי דברי הגמרא: 'עתידה אישה שתלד בכל יום' -

ידוע שהריון כיום נמשך תשעה חדשים, ויניקת הוולד נמשכת כ"ד חדשים, שזה בסך הכל שלושים ושלושה חודשים, ובכל חודש כשלושים יום, הרי לנו אלף יום.

אם כן, מובן היטב מדוע משה רבנו הקפיד לברך באלף פעמים -

כי עתה אישה יכולה ללדת רק פעם אחת באלף יום, ואילו לעתיד לבוא, כשאשה תלד בכל יום, באלף ימים היא תלד אלף תינוקות.

זהו שאמר: "יוסף ד' עליכם ככם אלף פעמים".

(נמתק האור)

נקודה למחשבה

ה'חזוה' מלובלין עמד פעם בבית מדרשו ואמר על עצמו ביקורת: "אני פושע, אני כזה וכזה, עשיתי מעשים רעים וכו".

החסידים לא ידעו את נפשם מרוב מבוכה, ואחד אחד נשטמו וברחו החוצה.

כשראה ה'חזוה' שלא נשאר שם כמעט אף אחד, חייך ואמר: "...ולמרות שאני פושע, הלוואי יהיו לכולכם בנים כמוני..."

בתחילה אמר משה רבנו לעם ישראל: "איכה אשא לבדים טורחכם ומשאכם וריבכם", וכששמעו זאת ישראל לא ידעו את נפשם מרוב צער,

ואז הוסיף משה ואמר להם: "ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" - הלוואי הדורות הבאים יהיו כמותכם, כי באמת מדרגתכם גבוהה הרבה יותר ממדרגתם.

(נמתק האור)

נא לשמור על קדושת הגליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

הצלחה ברו"ג: יוזמת העלון נעה שלו. מש' מרצי. מש' רענן. מש' יונה. מש' אזולאי
זוג הבוגר: חביבה אביבה בת קמינה מונט
רפ"ש: תהילה בת שונמית
מלכה בת נעמי. מלכה בת רבקה. אפרת ביתיה ת צביה. **לע"נ:** הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל
אליהו ז"ל בן אסנת תחי'. ברוך נאג"י בן נעימה ז"ל. יוסף בן רחל ז"ל

בברכת שבת שלום וחודש טוב ומבורך!

עריכה: משפחת שמעיה

לע"נ אבינו הר"ר אילן סבך בן סניורה ז"ל

להקדשת העלון ולהשתתפות בהפצתו: 054-8403899

הלכות ערב תשעה באב

תשעה באב נקרא 'מועד', שנאמר: "קרא עלי 'מועד' לשבור בחורי", הואיל ועתיד הקב"ה להפכו ליום מועד ושמחה. לפיכך אין אומרים בו וידוי.
 אם אין לו נעליים שאינן של עור לתשעה באב, מותר לקנות נעליים חדשות וישתדל לנועלם מעט זמן קודם תשעה באב.
 הסעודה האחרונה שאוכלים בערב תשעה באב לאחר חצות היום קודם תחילת הצום, נקראת: 'סעודה מפסקת', דהיינו: שבה מפסיקים מלאכול. ומכל מקום לא נאסרה האכילה והשתייה אחר גמר הסעודה.
 לא יאכל דגים בסעודה מפסקת, וכן לא ישתה שכר כמו בירה וכדומה, אבל שאר משקאות קלים מותר לשתותם.
 אסרו חכמים לאכול שני תבשילים בסעודה המפסקת.
 אין לאסור שני תבשילים אלא במאכלים שאין דרך לבשלם בסיר אחד, אבל מאכלים שהדרך היא לבשלם בסיר אחד - נחשבים לתבשיל אחד. ולכן, אם בישל כמה ירקות בסיר, הרי הם נחשבים כתבשיל אחד.
 מותר לאכול סלט ירקות או כמה מיני פירות חיים בסעודה מפסקת.
 העיקר להשתדל ביום תשעה באב להרבות ככל היותר בבכי ולהתאבל על חורבן בית המקדש, ועל הריגת הצדיקים ועל דם ישראל שנשפך כמים בגלות הארוכה. וינצל את היום שלא לבזבז אותו בשיחה בטלה ח"ו. ויקרא מתוך מדרשי חז"ל על מגילת איכה.
 והבטיחו רבותינו, שאדם הבוכה על חורבן בית המקדש ועל מיתתם של הצדיקים, לא יבכה על בניו ולא ימותו בניו בחייו ח"ו.

הלכות תשעה באב

תשעה באב אסור: באכילה ושתייה, ברחיצה, בסיכה (לסוך בשמן), בנעילת נעלי עור, ובתשמיש.
 אסור להתרחץ ואף לא להושיט אצבעו במים, אבל אם ידיו מלוכלכות מותר לרוחצם.
 כשיקום משנתו בבוקר, ייטול ידיו שלוש פעמים לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד, ויברך.
 לא ירחץ פניו בבוקר, ואם יש לו לפלוף ליד עינו, מותר לרוחץ את המקום המלוכלך בלבד.
 הנצרך לבית הכסא, ייטול את ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו ויברך 'אשר יצר'. אך אם ידיו מלוכלכות, מותר לרוחץ את הלכלוך.
 חולה שאוכל לחם בתשעה באב, ייטול את ידיו עד קשרי אצבעותיו.
 אסור לנעול סנדל או מנעל של עור, אבל מנעל העשוי מגומי או מבד ושאר מינים - אע"פ שאין לו צער בהליכתו, מותר לנועלו.
 מותר לומר "בוקר טוב" אך לא ישאל לשלום, ואם חברו שואל בשלמו ישיב לו בשפה רפה.
 לכתחילה אין לקרוא תהילים בתשעה באב.
 ואם קורא לרפואת חולה - יש לו על מה שישמוך.
 המנהג שלא לעשות מלאכה בתשעה באב בלילה וביום, שלא יסיח דעתו מהאבלות. ואמר רבי עקיבא: 'כל העושה מלאכה בתשעה באב, אינו רואה ברכה מאותה מלאכה לעולם'.
 אומרים 'נחם' בברכת 'בונה ירושלים' בשמו"ע.

הלכות עשירי באב

אמרו חז"ל: בתשעה באב סמוך לחשיכה הציתו את האש במקדש, והיה דולק כל היום העשירי כולו.
 ואמר רבי יוחנן: אילו הייתי באותו הדור של החורבן, הייתי קובע את התענית בעשירי מפני שרובו של ההיכל נשרף אז. על כן המנהג שלא לאכול בו בשר ויין.
 מותר להסתפר, להתגלח, לכבס בגדים או ללבוש בגדים מכובסים מיד במוצאי תשעה באב.
 ובני אשכנז מחמירים בזה עד י' באב בחצות היום.

(ותרת המועדים)

רק מי שנתקן סיכון והוא רחוק, נעלה זה כמה רחוק הוא יכול להגיד.

חייה את חלומותיך, ואף עתה את חייך החלומות.

"הבו לכם אנשים"

בדרך הלצה אפשר לומר: ישנם רבנים ומנהיגים, אשר נשותיהם מחוות דעה בענייניהם, כיצד להנהיג את העם, ומתערבות בעבודת-הציבור שלהם; ונמצא שהציבור מונהג על ידי הרבנית ולא על ידי הרב... לפיכך אומר הכתוב: "הבו לכם אנשים" - שיהיו האנשים מנהיגים ולא הנשים...

(כתב סופר)

מלך יצא לצוד ציד. בנבכי היער שמע קול קורא לעזרה. מיהר לעבר הקול, ומצא כנופיית שודדים מקיפה נערה הנתונה בסכנת חיים. הניף את חרבו ומיגר את השודדים. הציל את הנערה, והתברר שהיא בת מלכים שתעתה בדרכה. נטלה המלך והשיבה להוריה.
 לא היה גבול לשמחה. הכיר המלך את ההורים, הכיר את הנערה, וביקש לשאתה.
 עבור ההורים, לא היתה יכולה להיות הצעה טובה יותר. הנערה... ובכן, לא היה זה "אביר חלומותיה". אך מה יכולה היתה לומר. הרי המלך הציל את חייה, והיא לא יכולה להשיב את פניו ריקם. אבל היא התכנסה בתוך עצמה, הסתגרה, וגזרה על עצמה שתיקה. לא היה זה בדיוק מה שהמלך תיאר לעצמו.
 לא בחיים כאלו רצה, לא באישה שתתנכר אליו ותמאן לשוחח עמו. אך מה בידו לעשות, אי אפשר להכריח לשוחח. כך עבר עליהם ירח הדבש בארמון הורי הנערה. יום אחד בא ואמר לה: "זהו, אנחנו חוזרים לעירי ולארמוני". שתיקה.

משך המלך בכתפיו, והורה להכין את המרכבות. אין טעם לנסוע במרכבה אחת עם אישה אילמת, מתנכרת. ישב המלך במרכבה אחת, ואשתו בשניה. יצאו לדרך עברו ביער, מרכבת המלך נעלמה בעיקול הדרך - ולפתע התנפלו שודדים על מרכבת האישה.
 "הצילו", קראה בקול, "אישי, בעלי, בוא לעזרתי, הושיעני!"
 ואז, כחץ מקשת, הגיע המלך והניס את הליסטים. היתה זו חבורה, שלמעשה נשכרה על ידו... הוא פנה אל אשתו, ואמר: "אכן, לכך חיכיתי, לכך ייחלתי - שאשמע שוב את קולך הקורא לי לעזרה. במצוקתך, יודעת את למי לפנות..."

מזכיר לנו משהו?

את תקופת ההמתנה של ששת הימים, את מלחמת יום הכיפורים, את מלחמת המפרץ? וכל אדם בצרתו הפרטית, מיד יודע את הכתובת, מיד רץ לד' יתברך, מיד נודר לצדקה. מדוע לחכות עד אז. מדוע לא לדבר כבר עתה, להתפלל בטרם צרה, להודות על ניסים שבכל יום!

(מציין השבוע)

אהבת התורה של ר' מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל היתה לשם דבר. את כל עתותיו - השקיע בלימוד. עצלות היתה בו... מתקשה היה לסגור את גמרתו... על אותה 'עצלות' ספג פעם אחת הערה מרבו, המשגיח בישיבת 'חברון' בירושלים, רבי לייב חסמן זצ"ל. היה זה ביום חתונתו של רבי שלום שברון זצ"ל. כל בני הישיבה הלכו לחתונה, ואילו רבינו נותר בהיכל הישיבה ללמוד. "מה אתה עושה כאן?" שאלו רבי לייב חסמן, שנכנס להיכל הישיבה, ותפס אותו שם מול הגמרא... "לומד".

"ואם אחיך היה מתחתן", נעץ בו המשגיח את עינו החודרות, "גם אז היית נשאר?!"
 כעבור זמן מה נערכה חתונה נוספת של בחור מן הישיבה. רבי מיכל יהודה, אשר תוכחתו של המשגיח נחקקה בלבו, סגר בעצב את הגמרא, ומיהר להכין את עצמו לקראת הנסיעה. באותה תקופה שימש כמשגיח בישיבה רבי מאיר חדש זצ"ל. "לאן אתה הולך?" הפנה שאלה לעברו. "לחתונה", השיב הבחור.

"וסבור אתה שבלעדיך לא יהיה שם כליזמר?" תמה המשגיח. "ושני הסיפורים", הוסיף רבי מיכל יהודה ואמר, "לא היו סותרים בעיני. הבנתי, שבאמת עלי להישאר ללמוד, רק הביקורת שאמר המשגיח רבי לייב כוונתה היתה לגעור בי על שלא רואים עלי שמחה, כמו זו שהיתה צריכה להיות אילו היה אחי מתחתן".

(ומי האור)

מיוצרים לא מוט, לאן נראין. ואח"כ לא מוט, ואח"כ לא טיפ-טיפה, ופנתאום - אִיפֵה אִנְנוּ וְאִיפֵה קִין הַגֵּבֹא...
 (כתב סופר)

ביום בהיר הגיע לשיבת פוניבז' אורח, **רבי אליה לופיאן זצ"ל**. הוא עוד למד אצל **הסבא מקלם**, והכיר את **מנחם המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל** מכמה תקופות בחייו. הוא בא **לר' חצקל** ודיבר איתו. לפני שהלך לדרכו, ר' חצקל ביקש ממנו שייגיד דברי חיזוק בישיבה - מספר הרב טהרני. בסדר, ר' אליה הסכים.

בין הדברים הוא אמר לתלמידים: "אני רוצה לספר סיפור" בדורות הקודמים היתה, כידוע, מציאות של עלילות דם, ד' ישמור. הגויים היו מעלילים עלילות שהיהודים שוחטים גוי, ואת הדם לוקחים לאפיית מצות. אי אפשר לתאר מה שהיה באותן תקופות, כזה שגעון נכנס באומות העולם, בגזירת שמים. במקום פלוני, מצאו בערב פסח פגרו גוי בחצר של יהודי. נהיה רעש גדול, ותהום כל העיר.

הקב"ה הכניס למושל העיר מחשבה, והוא אמר להמון: "מה פתאום? למה אתם אומרים שאם מצאו גוי, היהודים הרגוהו? אולי הגויים הרגו אותו כדי שייגידו שהיהודים צריכים דם?" אמרו לו: "מה פרוש, אולי? הרי כאן הוא נמצא - בחצר של היהודי".

אמר המושל: "ואולי גוי עשה את זה?" "כיצד נדע?" תמחו המון העם, "הרי אין לנו אפשרות לעבור על מקרה כזה לסדר היום, העולם אינו הפקר!" צעק ההמון המוסת. אמר המושל: "יש לי דרך לברר האם הרוצח הוא מתוך ביתו של היהודי או מחוץ לבית. והיה, אם נגלה כי הרוצח מתוך הבית - אות הוא כי יהודי הרג אותו. נגרש את כל שלושם אלף היהודים הנמצאים בעיר, ואת המשפחה נהרוג מיד; אבל אם הרוצח מבחוץ - הרי שלא היהודים עשו את הדבר הרע הזה".

איך אפשר לברר את הדבר? אמר המושל: "לאחרונה המציאו את המושג של כלב גישוש. נביא כלב גישוש, שיריח את הפגרו. ואחרי שהוא יריח את הפגרו, הוא הולך לפי הפסיעות. אם הפסיעות מבפנים - הוא ילך פנימה. אם הפסיעות מבחוץ - ילך החוצה.

אה, היהודים שמעו שהכלב, הוא העתיד להיות השופט שלהם, הוא יהיה הפוסק. ד' ירחם!... התחילו תעניות, וצעקות, תפילות עד לב השמים. התחננו שהקב"ה ייתן שכל לכלב שיצא החוצה. הרי אם ישעה ויכנס פנימה - שד' ישמור.

הביאו את הכלב. המושל עמד במקום האירוע יחד עם גויים וכמרים רבים; מנגד עמדו הרבנים היהודים, לראות כיצד מתנהל הדבר.

תושבי העיר היהודים התכנסו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, צעקו ובכו והתפללו. הכלב התחיל לרחוץ את הפגרו, עוד ועוד ועוד, הוא היה עצבני.

התחיל לעשות הקפות. הקיף את הפגרו פעם ועוד פעם, שוב הריח ושוב הקיף. הנשמה פרחו. עד שבסוף, אחרי שסיים להריח ואת הסיבובים--- הלך החוצה!

וליהודים היתה אורה ושמחה. ממשיך ר' אליה ואומר: זה מעשה שהיה.

וכעת נשאל: איזה שכר מגיע לכלב? כזו זכות יש לו, הציל שלושים אלף יהודים מגזרת גרוש, והציל משפחה שלמה שלא ירצחו אותה. כאלו זכויות. כמה ומה השכר המגיע לכלב? עולם הבא ודאי שלא מגיע לו. לכלב אין עולם הבא. אולי עולם הזה? גם לא.

מדוע? והרי עשה כזה מעשה נורא! כי הוא עשה מעשה טבעי בלבד!

ככה לימדו אותו! הוא מאולף ללכת אחרי הפסיעות. אינו יכול אחרת. על מעשה טבעי, לא מגיע שום שכר.

אם ככה - יהודי קם בבוקר, נוטל ידיו, מתלבש, הולך לבית הכנסת, מניח תפילין של יד, מניח תפילין של ראש ומתחיל להתפלל. מסיים להתפלל, מניח את התפילין יפה בנרתיק, וחוזר בחזרה הביתה.

מה הוא עשה? מעשה טבעי. רגיל. וכעת נשאל -

אם הוא מניח תפילין ללא מחשבה, אם הוא עושה את כל הנ"ל ללא שמחה, אם זה טבעי בלבד כי לכך הוא רגיל, כדרך "מצוות אנשים מלומדה" - האם מגיע לו שכר עבור כך?...

כך שאל ר' אליה לופיאן. אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, ויהיה שכר גם על כאלו מצוות, אך כפי שאומר **'רבנו בחיי'**: אין דמיון כלל בין העושה מצווה בכוונה, לעושה ללא כוונה. ההבדל הוא כהבדל שמים וארץ!

אצל פלוני המזון זו 'עבודה', התפילין 'עבודה', התפילה 'עבודת ד'; ואצל חברו - שום דבר. זה דבר טבעי בלבד.

כמה עלינו להתחזק ולהוסיף באמונה ובעבודת הלב בעת קיום המצוות!

(יחי ראובן)

אריכות ימים

בירושלים גרה אישה זקנה, אשר מצבה הגופני היה בכי רע. היא לא יכלה לשרת את עצמה, והיתה תלויה בחסדי נשים צדקניות שהיו באות פעם בשבוע לביתה כדי לרחוץ אותה, לנקות את הבית ולדאוג לה מעט.

באחד הימים הגיע **המהר"ל דיסקין** לבקרה. כשראתה אותו הזקנה היא אמרה: "רבי, תברך אותי באריכות ימים".

"אריכות ימים?" התפלאו הסובבים. וגם המהר"ל דיסקין שאל אותה: "לשם מה אריכות ימים?"

"פעם בשבוע", ענתה לו האישה, "באות לכאן נשים כדי לנקות אותי ולנקות את החדר, ואז נעים סביבי, ואפשר לומר לידי מילים של קדושה... הן פותחות את החלון, ואני שומעת את התפילה בבית הכנסת הסמוך, ואני יכולה לענות 'אמן' יאה שמיה רבה...".

בשביל לומר זאת אני רוצה אריכות ימים..." כאלו היו משאלותיהן של הסבתות הצדקניות שלנו... הן הבינו שהחיים הם מתנה יקרה, ושווה לחיות חיי סבל, בשביל לזכות בחיי עולם.

(ויהי)

"עזוב את החובות..."

פעם הבחין **הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל** באברך פלוני שמאחר לבוא בכל בוקר אל סדרי הישיבה. הוא ניסה לברר אצלו את הסיבה.

סח לו האברך כי לאחרונה רכש דירה גדולה בת שלושה חדרים, ושקע בחובות, ובכל בוקר עליו להתרוצץ בין אנשים להשיג הלוואות מגמחים, ללוות כספים מזה ולפרוע לזה, כדי לגלגל את החובות.

נענה הרב צדקה ואמר לו: "אם לקולי תשמע, עזוב את החובות ואת ההלוואות, מכור את הדירה בת שלושת החדרים, חזור לדירה קטנה בת שני חדרים, ואת החדר השלישי תניח לעולם הבא.

וכי לא יהיה טוב יותר באופן זה, מאשר להתבטל מלעסוק בתורה בגלל חדר שלישי בעולם הזה?"

(חסידי מספרים)

"לא תגנובו בדרך כבוד"

אדם זקן ועשיר, שהיה נכבד בעיני עצמו, פנה פעם אל **בעל הישמח משה'** ושאלו: "האם מותר לאדם כמוני לגנוב מעט מאיש עסקים שהוא גוי ועשיר?" השיבו רבי משה בדרך צחות:

"נאמר בעשרת הדברות 'לא תגנובו' לשון יחיד, ונאמר בפרשת קדושים 'לא תגנובו' לשון רבים. כי 'לא תגנובו' אמרו לכל אחד ואחד מן הכלל, ואילו לאיש נכבד ונשוא פנים כמוך אומרת התורה בדרך כבוד 'לא תגנובו'..."

(חסידי מספרים)

לקראת שבת לכו ונלכה

כשגדול-הדור אמור לבוא לביקור, הכל מוכן ומזומן באותו יום ואף קודם.

כפי שתיאר הרמב"ם: "כיוצא לקראת מלך". שם דימה הכנסת שבת לאירוח גדול-הדור, וקל וחומר שבת קודש.

בזמן הראוי לקבל שבת יהיה הכל מוכן ויהיה יושב ומצפה בכובד ראש וישמח בביאתה.

(רבי חיים מפראג)

"אלה הדברים"

אלה **הדברים** שאני מדבר, כך פונה משה אל עם ישראל. **ואתחנן** - אני מתחנן שתקשיבו, **עקב** - מכיון שראה - תראה את המצב: הרי יש **שופטים** בארץ (יש דיין ויש שכר ועונש). ועתה **כי תצא** מהעולם **וכי תבוא** אל העולם הבא, תצטרך לשלם על מעשיך.

לכן אתם **נצבים** היום, אבל מאחורי **וילך**, אל תשכחו שיום יבוא ותלכו לעולם הבא, לפיכך אני מבקש **האזינו** לדברי, ותבוא עליכם **זאת הברכה**...

(רבי חיים מפראג)

הפתגם השנון

הירושה שלגנב, כל כולה אינה האף, אלא אף להסיה
אך גנבנו ונהסיהו אגננו שלגנבנו אנו שהייה.

(רבי יואל ספינקא)

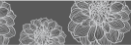
טומאתה בשוליה

ראובן נכנס לבית הכנסת עטוף בטלית חדשה. "היכן רכשת את הטלית הזו?" שאל שמעון. "בגאולה". שמעון חמד לעצמו טלית כזו, הוא רוצה לקיים הידור מצווה "זה א-לי ואנוהו" - עשה לך טלית נאה... למחרת הלך לחנות וביקש מהמוכר: "תן לי מהטליתות החדשות והיפות". "הנה לך טלית משובחת", כך המוכר. שמעון שילם והגביה את הטלית בידו בהנאה. הוא קנה גם ציצית מהודרות העשויות לשמה, לשם מצווה כדן. לפני שיצא, הציע לו המוכר "בחנות ממול מוכרים בד לתפירה מתחת לטלית, בעלת החנות תופרת את הבד - בשקלים בודדים. זה טוב מאד כדי לשמור על הטלית". "אינני צריך את הדברים הללו, די לי בטלית". שמעון התעטף בטלית יום אחר יום. שנה חלפה, ולפתע ראשו החל מבצבץ החוצה מהטלית. מה קרה? הטלית נשחקה מנענועים ותפילות, מזיעה וחום ונפער בה חור... "למה רימיתני?" שאל את ראובן, "קניתי טלית דומה לשלך, באותה החנות, ותראה מה קרה, שילמתי טבין ותקילין, והנה הטלית שלך כחדשה, ושלי מתפוררת. בטח הטעית אותי והפנית אותי לחנות אחרת..." ר' ראובן הרגיע אותו: "אל תכעס, לא רמיתך, חלילה. אבל, לאחר שקניתי נכנסתי לתופרת ממול והיא הוסיפה בשולי הטלית בד דק שהוא מאוד שומר על הטלית, אך כנראה, בטלית שלך אין בד שוליים". "כן, המוכר הציע לי, אל לא חשבתי שכדאי לי לשלם עוד כסף על דבר פשוט כזה".

"טומאה בשוליה" בשוליים!!

השוליים חלשים. בתחילה אדם חושב לעצמו "בסך הכל מנהג, מה? חייבים לעשות כל מנהג?" כך מתחילים לזלזל במנהג, לימים, הוא כבר נוגע באיסור דרבנן, כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה, אבל חושב 'נו, עברתי על דרבנן, בסך הכל', עד שהראש יוצא החוצה-- אם "טומאתה בשוליה" לבסוף, "ותרד פלאים אין מנחם לה!" אם השוליים לא חזקים נעשה חור בטלית. תשאלו: מה ההבדל בין דרבנן לדאורייתא? צריך ו-חייבים להיזהר! אם לא נזהר ונכשל: מי שנכשל באיסור דרבנן, יכנס לגיהנום מדין דרבנן, ומי שנכשל בדאורייתא, יכנס לגיהנום מדינא דאורייתא... וכי משנה באיזה גיהנום יפול, של דאורייתא או דרבנן?!

(וההדד)

אולם נפתלי סרב לשמוע על כך. "ודאי אין מדובר על ענין זה, שכן, בשעתו, שילם לי יעקב רק עשרה זהובים, ואילו כעת "בל נשכח, כי זהוב אחד הוצאתי מכספי לסופר שכתב את כתב התביעה ולשלחי שזימן אותי לדין", הגיב יעקב. אך עדיין מאן נפתלי לשמוע על תשלום, ואמר: "דברי חלומות הם, אינם מעלים ואינם מורידים". בלית ברירה נכנע שוב יעקב. יותר מכך לא יכול בשר ודם לעשות.

אך ידו של היושב בשמים לעולם לא תקצר... מששב יעקב לחנותו מצא אותה הומה קונים, הוא מכר ומכר ללא הפוגה, ועד לשעות הצהרים הרוויח אחד-עשר זהובים. נפתלי, לעומתו, ישב בחנותו במשך היום כולו מבלי להרוויח מאומה, אך בכך לא תמו תלאותיו -

כשנעל את החנות ושב לביתו הוא נתקל בדרכו בדוכן לכלי זכוכית ומעד עליו. הכלים נפלו ונשברו, והוא עצמו נפל על הריססים ונפצע, ולא די בכך, אלא שבעל הדוכן היה מהיר חמה, ובמקום לסייע לו לקום, קפץ והפליא בו את מכותיו ואף תבע אותו למשפט על הנזק שחולל בחנותו. לא חלף זמן רב עד ששמאי הגיע למקום והעריך את הנזק באחד-עשר זהובים... בין כך ובין כך התקדש היום, ובני ביתו של נפתלי החלו לחפשו בדאגה רבה - חנותו היתה נעולה ואף לבית הכנסת לא הגיע. עודם מתאמצים ומנסים לאתר את אביהם, והנה הוא מופיע לפניהם כשהוא פצוע וחבול ומספר את כל אשר קרהו. כעת לא המתין עוד, ומיד אץ אל הרב לבקש מחילה, רבנו יחיאל שלח אותו לבקש את מחילתו של יעקב.

בדרשת ראש השנה שנשא הרב באותה שנה, הוא סיפר את כל פרטי המעשה המוכיחים עד כמה גדולה השגחת הבורא יתברך, הדואגת למקם בדיוק נמרץ אחד-עשר זהובים בכיסים הנכונים.

בשכנותו של רבנו יחיאל מפרז, התגוררו שני צורפי זהב, יעקב אבודרהם ונפתלי עזריה. באחד מערבי ראש השנה, החליטו השניים להתענות ולבקש מד' יתברך שיגלה להם בחלומם כמה נגזר עליהם להרוויח באותה שנה, שהרי 'כל מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה'.

תפילתם התקבלה, ובחלום הלילה הראו להם כי יעקב עתיד להרוויח מאתיים זהובים, ונפתלי - מאה וחמישים זהובים. כסיפורו בבוקרו של יום את דבר החלום לרבנו יחיאל, הוא יעץ להם לכתוב את כל הכנסותיהם על פנקס.

במהלך החודשים הבאים רכשו השניים סחורה בשותפות, אולם חילוקי דעות שהתגלעו ביניהם הביאו את שניהם לדין תורה אצל רבנו יחיאל, כשכל אחד מהם טוען שהוא השקיע יותר ברכישה, ומן הדין שיקבל מן הרווחים נתח גדול יותר.

"הביאו עדים או שטר על הסחר", ביקש הרב. "אין בידנו", השיבו השניים. "והיכן נמצאת הסחורה כעת?" שאל הרב, "אצל יעקב", ענה נפתלי.

"המוחזק בסחורה - ידו על העליונה", ולפיכך צריך נפתלי להביא ראיה לנכונות דבריו", פסק הרב, "ואם אינו יכול להמציא הוכחה, ישבע יעקב על טענתו ויזכה במחצית מהרווח". נפתלי לא הצליח להוכיח את צדקת דבריו, אולם יעקב סרב להישבע, הגם שהמשיך לדבוק בגרסתו.

הדיון נמשך, ולבסוף הודיע יעקב כי הוא מוותר על עשרת הזהובים המגיעים לו לטענתו. בסיומה של שנה, בערב ראש השנה הבא, ערכו השניים סיכום של כל רשימותיהם, להפתעתם נוכחו לראות שיעקב הרוויח אחד-עשר זהובים פחות ממה שראה בחלומו, ואילו נפתלי הרוויח אחד-עשר זהובים יותר.

כשנודע הדבר לרבנו יחיאל מפרז, הוא פנה ואמר לנפתלי: "אתה הרווחת יותר, וחברך הרוויח פחות, אם כך מוכח לכל כי צדק חברך בטענתו, ועליך לשלם לו את ההפרש כעת".

הגאולה

הגמרא מספרת, שלעתיד לבוא תבאנה כל האומות לקבל שכר: מדוע לישראל מגיע ולחן לא... איזו העצה! עונים להן: ישראל קיימו את התורה, ואתן לא. כמה פשוט! אומרות האומות: האם הצעת לנו, ולא קבלנו? איזו חוצפה: ודאי הציע להן, ודחו! שאלו מה כתוב בה, ומשמעו אמרו שאין מוכנות! טוענות האומות: אמת, אבל גם ישראל נסוגו בהם מיראת האש הגדולה, וכפית עליהם הר כגיגית והכרחת אותם לקבלה. למה עלינו לא כפית הר כגיגית! ענה להן ד': ומה היתה מועילה לכן כפיית הר - האם מצוות שנצטוויתן, קיימתן? ומסתתמות טענותיהן...

שבע מנעולים על פיו...

הגיל היה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לומר לתלמידיו: "חייב אדם לשים שבע מנעולים על פיו שיהא סגור. צא וראה, מדוע הבריות נכשלים כל כך בלשון הרע? מפני שפותחים בנקל את הפה ומדברים. לא כן אם היו מתקשים בכל פעם שצריך לפתוח את הפה..." והיו שגורים על פיו דברי הרמב"ם באגרת השמד, כי "ראוי לו לאדם שיחמול על דיבורו יותר מחמלתו על ממונו".

(וזאת ליהודה)

פעם נסע 'החזון איש' זצ"ל מביתו לתל-אביב להשתתף בשמחת אחד ממקורביו, לאחר השמחה נאלץ 'החזון איש' להמתין לרכב שיחזירו לבני ברק. הוא עמד על המדרכה שמחוץ למקום השמחה ומאן-דחו הציע לו לשבת על כסא עד שיגיע הרכב. סרב 'החזון איש' להצעה, בנימוק שאם ישב שם הרי העוברים והשבים במקום יצטרכו לעקוף את המדרכה ונמצא גוזל את הרבים.

(איש לירחא)

מי שסכל וחושב שיודע - סכלותו כפולה.

ח"ח קנייני התורה | משל האבות "ומתיישב ליבו בתלמודו"

הגאון בעל הש"ך זצ"ל כתב בהקדמתו, וזה לשונו: "באמת ובתמים טרחתי טרחות הרבה וכמה גיעות יגעתי, ולא עסקתי בשום עסק אחר, לא נתתי שינה לעיני ותנומה לעפעפי שנים רבות, עד אשר הוצאתי מכוח אל הפועל מחשבותי, וביררתי ושקלתי הכל בכף מאזניים וחזרתי על כל צדדים וצדי צדדים, לא פעם אחת ושתיים, כי אם מאה פעמים ואחד, עם חברים חשובים, אהובים, חביבים וערבים המקשיבים לקולי. ומי שלא היה אתי עמי במחיצתי, לא יאמין כי יסופר לו מגודל התלאה שהיתה עלי בחיפוש בים התלמוד והפוסקים, עד כי העמדתי הכל על בריו וכו'".